

Bedenkingen bij de tweede vangst in België van *Rabocerus gabrieli* GERHARD (Coleoptera : Pythidae)

door

Willy TROUKENS

Abstract. Some reflections on the second capture of *Rabocerus gabrieli* GERHARD in Belgium (Coleoptera : Pythidae). On 13th November, 1984 the author discovered a specimen of *Rabocerus gabrieli* GERHARD at Sint-Jans-Molenbeek (Prov. Brabant). It is the second capture in Belgium; the first specimen was found at Hockai on 24th January 1948 (N. LELEUP), more than 100 km further. *R. gabrieli* is known from north and central Europe, where it occurs sporadically and locally.

Résumé. Quelques réflexions au sujet de la deuxième capture de *Rabocerus gabrieli* GERHARD en Belgique (Coleoptera : Pythidae). L'auteur découvrit un exemplaire de *Rabocerus gabrieli* GERHARD à Sint-Jans-Molenbeek (prov. Brabant) le 13 novembre 1984. C'est la seconde capture belge. Le premier exemplaire fut découvert plus de 100 km plus loin, à Hockai le 24 janvier 1948 par N. LELEUP. *R. gabrieli* est connu du Nord et du centre de l'Europe, où il apparaît de façon locale et sporadique.

In de ochtend van 13 november 1984 zat er op een stenen muurtje in Sint-Jans-Molenbeek (prov. Brabant) een klein, onopvallend kevertje, schijnbaar een *Bembidion*-soort. Toch wat verwonderd, o.a. wegens de late datum, nam ik het kevertje mee naar huis om het rustig te kunnen bekijken. Al vlug moest ik vaststellen dat mijn vondst helemaal geen *Bembidion* sp. was, zelfs geen Carabidae! Dank zij de prachtige afbeeldingen van F. SEVERA in «Thieme's kevergids» kon ik het insect tenslotte rangschikken in de familie van de Pythidae of Schijnsnuitkevers. De soortbepaling was niet gemakkelijk, maar na veel hoofdbrekens viel ik op de naam *Rabocerus gabrieli* GERHARD. De beschrijving in de werken van P. KUHN en van H. FREUDE, K.W. HARDE & G.A. LOHSE klopten volledig met wat ik onder de loep zag : lengte 4 mm; kop, halsschild en dekschildbasis grof gepunteerd; de puntrijen op de dekschilden fijner als de punten op het halsschild; kop met de uitpuilende ogen zo breed als het halsschild; zijkant van het halsschild met een groefje; glanzend donkerbronskleurig; dijen zwart; schenen tweekleurig geel en zwart; voelsprietten met 6 verdikte eindknotsjes (de andere Pythidae hebben er 5 of minder!).

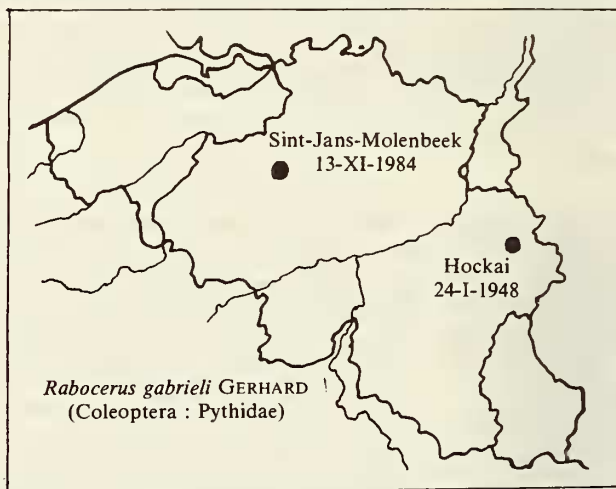

Figuur 1 : *Rabocerus gabrieli* GERHARD, Sint-Jans-Molenbeek, 13-xi-1984.

R. gabrieli zou nog niet in Nederland gevangen zijn. Ook in België is de kever uiterst zeldzaam. De heer P. DESSART was zo vriendelijk mij informatie te bezorgen over de enige *R. gabrieli* die tot nu toe in België was gevonden. Dit exemplaar bevindt zich in de entomologische verzamelingen van het K.B.I.N. te Brussel. Het etiket draagt de volgende inlichtingen : «Hockai, vallée de la Haute Hogne, 24-1-1948, Réc. : Narcisse Leleup». Over deze

vangst verscheen ook een korte nota in het *Bull. Annl. Soc. ent. Belg.* met o.a. de vermelding «Belg. sp. n.», hetgeen zoveel betekent als «nieuwe soort voor de Belgische fauna».

Zowat 37 jaar na de eerste vangst werd dus eindelijk een tweede exemplaar gevangen. Tussen beide vindplaatsen ligt een afstand van meer dan 100 km (zie fig. 2). Ook elders in Noord- en Midden-Europa is *R. gabrieli* een zeldzame en lokale verschijning. Hij is bekend uit Mecklenburg (noorden van Oost-Duitsland), Silezië (Zuid-Polen) en Stiermarken (Oostenrijk). Verder wordt hij signaleerd uit Finland, Engeland, Schotland en Ierland.

Figuur 2 : Vindplaatsen van *Rabocerus gabrieli* GERHARD in België

In verband met voorkomen en verspreiding is de literatuur eensluidend : lokaal, geïsoleerd, sporadisch en zeldzaam zijn steeds weerkerende woorden die ons duidelijk maken dat *R. gabrieli* niet veel gevangen wordt. Misschien is dit te wijten aan zijn verborgen levenswijze. Zowel kevers als larven van de familie Pythidae leven onder schors van loof- en naaldbomen of in de gangen van schorskevers. Het zijn rovers die jacht maken op houtkevers en insectenlarven. Details over de afzonderlijke soorten zijn echter schaars. Camillo SCHAUFUSS vermeldt specifiek voor *R. gabrieli* : onder esdoornschor, in droge beuke- en sparretakken en in houten schuttingen. Volgens dezelfde auteur kan men het kevertje aantreffen van juni tot oktober, maar dit klopt niet met de vangdatum van de twee Belgische exemplaren die aantonen dat de soort minstens tot in januari kan aangetroffen worden.

Al bij al is de tweede vangst van *R. gabrieli* in België nog eens een bewijs dat men niet steeds naar verre, tropische landen moet om interessante vondsten te doen. Ook in eigen land is nog veel te ontdekken.

Literatuur

- Brakman, P.J., 1966. Lijst van Coleoptera uit Nederland en het omliggende gebied. *Monografie* nr. 2 van de Nederlandse Entomologische Vereniging, Amsterdam (p. 137).
- Bulletin et Annales de la Société Entomologique de Belgique*, 1948, Tome 84. Brussel (p. 58).
- Freude, H., K.W. Harde & G.A. Lohse, 1969, Die Käfer Mitteleuropas, Band 8. Goecke & Evers, Krefeld (p. 96).
- Harde, K.W. & F. Severa, 1982. Thieme's kevergids. W.J. Thieme & Cie, Zutphen (p. 202).
- Joy, N.H., 1932. A practical Handbook of British Beetles. Part I. London.
- Kuhnt, P., 1911. Illustrierte Bestimmungstabelle der Käfer Deutschlands. E. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung (Erwin Nägele), Stuttgart (p. 696).
- Schaufuss, C., 1915. Calwer's Käferbuch (sechste Auflage). Band II. E. Schweizerbart'sche Verlagsbuchhandlung (Erwin Nägele), Stuttgart (p. 740).
- Troukens, W. : Van Souststraat 502, B-1070 Anderlecht.

Societas Europaea Lepidopterologica (SEL) Vijfde Europees Kongres voor Lepidopterologie Budapest (Hongarije) 7-10 april 1986

Het Vijfde Europees Kongres voor Lepidopterologie zal plaats vinden te Budapest van 7 tot 10 april 1986. Mensen die voordrachten willen houden, kunnen zich vanaf nu reeds opgeven bij

Dr. A.M. VOJNITS, Zoological Dept.
Natural History Museum, Baross utca 13
H-1088 Budapest VIII, Hongarije

Op dit adres kan men ook alle verdere dokumentatie over het kongres verkrijgen. Alle inlichtingen over de **Societas Europaea Lepidopterologica (SEL)** kan men verkrijgen bij W. DE PRINS, Diksmuidelaan 176, 2600 Antwerpen.

Boekbesprekingen

Bodi, E. : *Die Raupen der europäischen Tagfalter*

21,5 x 30,5 cm, 47 p. tekst en 19 kleurplaten, éd. Sciences Nat, te verkrijgen bij E. Bauer, Am Bienenpfad 6A, D-6845 Gross-Rohrheim, 1985, gebonden, DM 80.-

In een periode van 25 jaar slaagde de auteur erin om ca. 1100 verschillende soorten rupsen van Macrolepidoptera uit Europa te fotograferen. In dit boek worden uit die diaverzameling alle dagvlinderrupsen afgebeeld op 19 kleurplaten. In totaal worden 161 soorten afgebeeld, minder dan de helft van het aantal Europese dagvlindersoorten. Het werk is dus ver van volledig. Toch is de kwaliteit van de kleurplaten erg goed. De meeste rupsen werden op hun voedselplant en met een blauwe achtergrond gefotografeerd. Bij elke foto staat vermeld hoe groot de rups in werkelijkheid is. Het zou praktisch geweest zijn om bij de platen ook te verwijzen naar de tekst.

Het tekstdeel is bijzonder kort gehouden. Eerst geeft de auteur wat tips voor het kweken van dagvlinders en voor het fotograferen van rupsen. Het deel dat de kweekbeschrijvingen van de afzonderlijke soorten bevat, beslaat slechts 28 bladzijden en het is dan nog eens gesteld in drie talen: